TITEREN / VACCICHECK

Wat is titeren?

Door het afnemen van een druppeltje bloed van de hond of kat kan middels de VacciCheck antilichamentest worden bepaald of er nog voldoende antilichamen (antistoffen) in het bloed aanwezig zijn. Hierdoor kun je dus zien of er wel of niet gevaccineerd moet worden waardoor de hond of kat niet hoeft te worden belast door onnodige en/of overbodige vaccinaties. Hieronder zal voornamelijk over de hond gesproken worden omdat dat traject anders steekt, mede door de regelgeving, maar katten kunnen dus ook getiterd worden.

Op welke antilichamen wordt er getiterd?

Met VacciCheck worden de antilichamen gemeten bij de hond van de 3 vaccins welke in de cocktail zitten, te weten:
Hondenziekte (Canine Distemper Virus of CDV),
Infectieuze Hepatitis (Canine Adeno-2 Virus of CAV-2; ook tegen CAV-1),
Parvo (Canine Parvo-2 Virus of CPV-2).

Bij de kat wordt er getiterd op:
Kattenziekte (FPV)
Herpes (FHV-1 of FHeV-1)
Calici (VCF)
Het titeren van katten gebeurt nog niet door alle artsen die honden titeren dus altijd even van tevoren goed informeren of ze ook katten titeren.

Waarom wordt er niet op Rabiës getiterd?

Omdat dit ongeacht de uitslag (is overigens een heel andere test) een wettelijk verplichte enting is en er niet door middel van een test hierop uitzonderingen mogen worden gemaakt. Je zult dus t.a.t. over een geldige Rabiësenting moeten beschikken indien de hond meegaat naar het buitenland.

Waarom wordt er niet op Leptospirose (o.a. ziekte van Weil) getiterd?

Omdat Leptospirose een bacteriële infectie is, waarvoor geen titerbepaling mogelijk is. Voor een virusziekte kan dat wel. Daarnaast is de Lepto-vaccinatie maar voor een korte bepaalde tijd werkzaam (het is een dood vaccin) waardoor het ook geen zin heeft.

Hoe gaat het in z'n werk en hoe lang duurt het voordat de uitslag bekend is?

Er wordt een druppeltje bloed afgenomen bij de hond en dit wordt in de VacciCheck gedaan. De test zelf duurt een half uurtje maar dit is afhankelijk van de werkwijze van de dierenarts. Er zijn dierenartsen die bijvoorbeeld 'titerdagen' organiseren en dan

wachten ze tot ze zoveel mogelijk tests tegelijk kunnen doen (er kunnen maximaal 12 dieren getest worden met één VacciCheck) en dan kan het dus zijn dat je pas een paar uur later de uitslag krijgt. Ga je met een groep dan zal normaliter eerst bij alle honden het bloed worden afgenomen waarna de VacciCheck dus gestart kan worden en zodra de uitslagen bekend zijn worden de paspoorten ingevuld en afgetekend. Indien nodig worden de honden uiteraard ingeënt. Vraag dus gewoon even van tevoren naar de werkwijze.

Is een titerbepaling officieel erkend?

De Raad van Beheer heeft de titerbepaling erkend. Dit is te lezen in de door de Raad van Beheer gepubliceerde Raadar, uitgave januari 2015, pagina 7 onderaan.
Link:
https://www.houdenvanhonden.nl/globalassets/raadar/2015/rvb_raadar_2015_1_januari.pdf

RAAD VAN BEHEER OVER VACCINEREN VS TITERBEPALING

De Raad van Beheer wordt regelmatig gevraagd om zijn standpunt ten aanzien van vaccinatie versus titerbepaling. Hoewel vroeger de sneltests voor titerbepaling onvoldoende betrouwbaar bleken, lijken deze de afgelopen tijd in kwaliteit te zijn toegenomen. Toch is het beleid van de Nederlandse dierenartsen nog altijd 'vaccinatie op maat'.

Dit betekent dat de basisvaccinaties in orde moeten zijn. Als die in orde zijn, kan vervolgens de frequentie waarin gevaccineerd moet worden omlaag. Het is daarbij natuurlijke wel belangrijk om de geldigheidsduur van een vaccinatie in acht te nemen. Bij deelname aan shows is het belangrijk dat de hond goed beschermd is én geen andere honden kan besmetten (in de reglementen staat: *voldoende geënt, middels (reguliere) vaccinaties waarvan de geldigheid aantoonbaar is*). Er komen daar tenslotte veel honden bijeen.
Wanneer de dierenarts aangeeft dat de hond voldoende beschermd is om ook deel te nemen aan shows, dan kan een titerbepaling en een verklaring van de dierenarts gezien worden als bewijs dat de hond "voldoende gevaccineerd" is. Let wel: de dierenarts moet ook aangeven hoe lang de hond voldoende beschermd/gevaccineerd is en zo wordt er dus een geldigheidstermijn aan de verklaring gekoppeld.

Zie ook het standpunt van de KNMvD

Ook pensions mogen honden en katten toelaten die getiterd zijn
https://www.knmvd.nl/groepen/GGG/item/10868287/Titerbepaling-pensions-is-toegestaan

Titerbepaling pensions is toegestaan

Volgens de NVWA mogen titerbepalingen bij honden en katten ook worden ingezet om aan de vaccinatieplicht te voldoen van pensions en asielen. Wanneer de dierenarts hier gebruik van wil maken, lijkt dit dan ook passend voor de wettelijke vaccinatie eisen die gesteld worden voor bedrijfsmatig gehouden honden en katten. De dierenarts moet wel zorg dragen voor een goede onderbouwing en

duidelijk aangeven wanneer vaccinaties gegeven c.q. herhaald moeten worden. De titerbepaling heeft betrekking op Parvo, HCC en Distemper bij de hond, en Panleukopenie bij de kat.

Is een titerbepaling ook geldig in het buitenland?

Wanneer een hond naar het buitenland gaat is in ieder geval een geldige Rabiësenting een verplichting. Kijk voor de verplichtingen op de diverse daarvoor bestemde sites (bijv. www.licg.nl) en de ambassade van het betreffende land. Beter teveel geïnformeerd en goed voorbereid dan ter plaatse tegen problemen aanlopen met alle gevolgen van dien.

Wat zijn de kosten voor het titeren?

VacciCheck heeft een beperkte houdbaarheid. Daarom zullen dierenartsen die niet regelmatig titeren vaak een hogere prijs berekenen. Indien er echter meerdere honden tegelijk getiterd wordt dan hebben de meeste artsen daar speciale voordelige tarieven voor. Zij weten namelijk dan zeker dat ze niet met kostbare ongebruikte testen blijven zitten.
Met één VacciCheck kunnen 12 dieren worden getest.
Maar bedenk in ieder geval dat de kans heel groot is dat je na 1 x titeren voor jaren klaar bent dus die kosten van het (drie-)jaarlijks inenten steek je dan al in je zak!
Voor een individuele VacciCheck worden prijzen tussen de ca. € 50,-- en € 70 berekend. Voor een VacciCheck met meerdere honden kom je al snel rond de € 40,-- uit. Let wel: wanneer in Nederland een dierenarts het bloed opstuurt naar een laboratorium dan gebeurt dit dus niet met de VacciCheck en zijn de kosten aanzienlijk hoger. In België wordt er door diverse laboratoria wel gebruik gemaakt van de VacciCheck dus van tevoren informeren kan zeker geen kwaad.

Wanneer beginnen met titeren?

Pups

Steeds meer fokkers stappen over naar eerst titeren en dan pas vaccineren. Het voordeel daarvan is dat een pup die op het goede moment wordt gevaccineerd slechts 1 vaccinatie nodig heeft i.p.v. de gebruikelijke 3.
Een pup krijgt van de moeder in de eerste ca. 12 uur de antilichamen mee met de biest. Deze antilichamen van de moeder worden ook wel maternale antilichamen genoemd. Indien de moeder geen antilichamen heeft, kan ze deze dus niet doorgeven aan haar pups en zijn deze dus niet beschermd! Het is dus aan te raden om voordat de dekking gaat plaatsvinden de teef te titeren en indien nodig te vaccineren.
Hoe lang de maternale antilichamen aanwezig zullen zijn is per pup/nest verschillend. De ene pup is er met 6 weken al doorheen en dient dan gevaccineerd te worden maar er zijn er ook die pas met 20 weken geen maternale antilichamen meer hebben

en dan pas gevaccineerd hoeven te worden. Wat het belangrijkste is om te weten is dat zolang een pup nog over de maternale antilichamen beschikt de kans zeer groot is dat een vaccinatie niet aan zal slaan. Dat is ook één van de redenen dat pups in Nederland en België 3x keer een puppy vaccinatie krijgen. Dit in de hoop dat er eentje aan zal slaan. Door te titeren is inmiddels al vast komen te staan dat er ontzettend veel jonge honden het hele eerste jaar (deels) onbeschermd rondlopen. Nu komen infectieuze Hepatitis en Distemper vrijwel niet meer voor maar Parvo daarentegen wel en het is dan ook van groot belang dat je je hond daartegen beschermt. Daarom wordt Parvo ook als uitgangspunt genomen voor het juiste tijdstip van vaccineren.

6-7 weken

Op deze leeftijd kan de eerste titerbepaling al gedaan worden. Aan de hand van de uitslag wordt er bepaald wat de volgende stap wordt. Stel dat de pups nu al niet meer over de maternale antilichamen beschikken dan kunnen ze nu dus de DHP-cocktail krijgen. Dan is het advies om een maand later nogmaals te titeren om te kijken of de vaccinatie goed is aangeslagen zodat de pup goed beschermd is en dan zijn verdere pupvaccinaties dus niet meer nodig.
Zijn de pups nog wel voorzien van de maternale antilichamen dan wordt aan de hand van de uitslag bepaald wanneer er de volgende keer getiterd of gevaccineerd kan worden.

Een nest titeren dient altijd in goed overleg met de toekomstige eigenaren te geschieden en is intensiever dan alleen een inenting halen. Daar staat tegenover dat de jonge pup niet onnodig belast wordt met entingen en de extra kosten in het begin zich daarna makkelijk laten terug verdienen omdat de hond de eerstkomende jaren niet meer ingeënt hoeft te worden.
Op onderstaande foto zie je links een titerbepaling van een pup van 6 weken en rechts van 10 weken. Hierop is duidelijk te zien dat de waardes in 4 weken gehalveerd zijn. Op de leeftijd van 14 weken is ze gevaccineerd en zo'n 4 weken daarna doe een controltiterbepaling om te checken of de vaccinatie is aangeslagen. Na een jaar titer je dan weer en wanneer die weer positief is kan er voor een aantal jaar worden afgetekend. Deze pup hoeft de eerstkomende 5 jaar niet meer gevaccineerd te worden en de kans is zelfs groot dat zij met deze ene vaccinatie op het juiste moment levenslang beschermd zal zijn. We zullen zien wat de titerbepaling over 5 jaar uitwijst!

9 weken

Wanneer de pup in het nest al de 6 weken vaccinatie (Distemper en Parvo) heeft gehad is het evengoed mogelijk om alsnog te gaan titeren. Het scheelt dan in ieder geval 1 pupenting maar belangrijker: je komt er in ieder geval achter of de pup wel of niet beschermd is.

Aan de hand van de uitslag kan bekeken worden of het duidelijk is of de antistoffen van de Parvo komen door de 1e vaccinatie of dat dit nog de maternale stoffen zijn. Door te titeren kun je dus kijken wanneer de antilichamen verdwenen zijn zodat er op het juiste moment kan worden gevaccineerd.

Vanaf 12 weken

De pup heeft alle 3 de puppy vaccinaties gehad maar is de pup dan wel beschermd? Dat blijkt dus in vele gevallen niet het geval te zijn. Op deze foto zie je een titeruitslag van een Golden Retriever van 5 maanden. Deze heeft ‘keurig’ alle 3 de puppy-entingen gehad en bleek dus alleen beschermd te zijn tegen infectieuze Hepatitis. Dit betekent dus dat deze hond, op het moment van de 12 weken vaccinatie met grote waarschijnlijkheid nog steeds over de maternale antilichamen van Parvo en Distemper beschikte waardoor de vaccinatie niet is aangeslagen. De

baasjes van deze hond waren heilig in de veronderstelling dat hun hond dus volledig beschermd was. Dierenartsen die niet bekend zijn met titeren, willen jonge honden op de leeftijd van 1 jaar nog een keer een boostervaccinatie geven als onderdeel van de basisvaccinatie. Het kan bijna niet anders dan dat bekend is dat de 3 puppy vaccinaties geen gegarandeerde bescherming bieden.
Het heeft dus zeker nut om, ook wanneer de pup de 3 puppy-entingen heeft gehad, een maand na de laatste vaccinatie te laten titeren om zeker te weten of de pup ook echt beschermd is. Vervolgens nog een keer een controletiter een jaar later en wanneer de uitslag dat toelaat kan er voor een langere termijn worden afgetekend. Alleen daardoor kom je erachter of de pup ook echt beschermd is door antilichamen en indien dit het geval is hoeft deze dan niet nog eens gevaccineerd te worden.

<u>Vanaf 1 jaar en ouder</u>
In plaats van klakkeloos de DHP-cocktail te geven kun je de hond dus eerst laten titeren om te kijken of de hond wel gevaccineerd moet worden. Zolang de hond over antilichamen beschikt heeft vaccineren namelijk helemaal geen zin. Het is niet zo dat de hond dan meer antilichamen zou krijgen want de vaccinatie zal dan niet aanslaan en kan zelfs antilichamen wegvangen. De vaccinatie heeft dus helemaal geen nut maar ondertussen krijgt de hond wel een onnodige dosis vaccins ingespoten.

Er zijn dierenartsen die VacciCheck inzetten en dat jaarlijks willen herhalen. Omdat het voor een ervaren dierenarts prima te interpreteren is hoe lang het dier nog door antilichamen beschermd zal zijn, is dit een methode die u onnodig op kosten jaagt. Het WSAVA die de richtlijnen uitzet met betrekking tot vaccinaties, heeft aangegeven dat het bij een positieve titeruitslag niet gerechtvaardigd is om jaarlijks te titeren en dat 3 jaar na de titerbepaling opnieuw kan worden gedaan. Dit wordt ook ondersteund door de faculteit diergeneeskunde te Utrecht.

<u>Hoe kom je er (hopelijk) achter of je te maken hebt met een arts die ervaring heeft in het afnemen en aflezen van titerbepalingen?</u>

Bel de betreffende arts/kliniek op en met de volgende vragen zult u een heel eind komen.

1. Doet u ook de VacciCheck / titerbepaling bij honden?
2. Voor hoe lang geeft u maximaal een titerbepaling af?
   Indien hier een algemeen antwoord als bijv. 1 jaar wordt gegeven dan heb je dus hoogstwaarschijnlijk te maken met een arts die geen uitslag afleest maar standaard een termijn stelt.
3. Wat zijn de kosten voor de VacciCheck?
4. Wat zijn de kosten wanneer er eventueel toch geënt dient te worden?

De kosten voor de VacciCheck zijn normaliter inclusief het consult en bloedafname. Dat betekent dat, indien er toch geënt moet worden, de vaccinatie veel goedkoper is dan 'normaal' want je consult is toch al betaald. Er zijn echter ook praktijken bekend van artsen die dan het volle tarief berekenen en dus nogmaals het consult in rekening brengen. Vraag altijd of de afzonderlijke inentingen ook apart gegeven kunnen worden want Parvo is een vaccin dat ook los te verkrijgen is en indien er nog voldoende antilichamen voor infectieuze hepatitis aanwezig zijn en niet voor Parvo en Distemper kan er een DP vaccinatie worden gegeven. Hepatitis is niet los verkrijgbaar.

Wat indien er wel gevaccineerd moet worden?

Dan kan dat in principe meteen gebeuren. Een arts die meer naar het welzijn van de hond kijkt i.p.v. naar de inhoud van zijn/haar portemonnee zal altijd kijken welke inenting het meest in aanmerking komt en de minste 'schade' aanbrengt i.p.v. direct de grote cocktail erin te zetten. Uiteraard kan het ook zo zijn dat dat wel nodig is dus het is niet per definitie slecht. Onderbouwing over het waarom maakt dingen vaak al veel duidelijker. Overigens is het grote onzin dat een cocktail altijd MET het leptospirose vaccin gegeven dient te worden. Let wel: het is makkelijk voor een dierenarts om dit met bijvoorbeeld het leptospirose vaccin te doen omdat dit vaccin dan als oplosmiddel kan worden gebruikt voor de DHP. Een verantwoordelijke dierenarts zal juist adviseren om nooit meerdere vaccinaties tegelijk te zetten omdat dit een enorme aanslag is voor de hond. Dus deze zal de DHP met een apart oplosmiddel (fysiologisch zout) zetten en adviseren om later terug te komen voor eventueel een Leptospirose of Rabiës vaccinatie.
Overigens is het wel aan te raden om eerst zelf een weloverwogen besluit te nemen of het vaccineren van Lepto wel nodig is. Het is geen onschuldige vaccinatie. Voor meer informatie kunt u eens kijken in de groep "Vaccinatie Lepto 4 – onze ervaringen."
https://www.facebook.com/groups/1158067737585277/?ref=ts&fref=ts

Wanneer men (door onwetendheid) geen titerbepaling wil accepteren:

Het doel van een vaccinatie is om ervoor te zorgen dat een hond voldoende bescherming heeft tegen bepaalde ziektes. Door een titerbepaling te doen kun je dus zien of de hond voldoende beschermd is door antilichamen en dus geen gevaar voor zichzelf en/of de omgeving zal zijn. De Raad van Beheer heeft de titerbepaling sinds januari 2015 ook erkend en hetzelfde geldt voor de NVWA waardoor ook pensions in de gelegenheid worden gesteld om titerbepalingen te accepteren. Er dus is geen enkele reden om titerbepalingen niet te accepteren. Een vaccinatie hoeft ook niet altijd aan te slaan en garandeert geen immuniteit dus door te titeren weet je tenminste of en in welke mate je hond beschermd is. De overkoepelende vakorganisatie DIBEVO heeft de bij hen aangesloten leden (o.a. pensions) ook geadviseerd om titerbepalingen te accepteren.

Vaak is het echter onwetendheid dus geef ons een seintje wanneer je ergens tegenaan loopt en wij zullen kijken of we je daarbij kunnen helpen.

Hoe lees je de titerstrip af?

Houd de strip vast aan het brede gedeelte met de stippen naar beneden. Zo dient de titer afgelezen te worden. Wanneer je het stripje omdraait krijg je hele andere uitslagen ☹.
Aan het brede gedeelte kun je het stripje vasthouden. Daarop zie je bij sommige strips ook de volgorde staan als een geheugensteuntje.
1. Bovenste stip = de referentiestip. Deze heeft als indicatie de uitslag S3. Dat betekent dus absoluut niet dat wanneer een stip lichter is er dan onvoldoende immuniteit is. Want ook S1 en S2 is nog steeds positief en beschikt de hond nog over antistoffen. Positief is immers positief!
2e stip is infectieuze Hepatitis
3e stip is Parvo (de belangrijkste!)
4e en onderste stip is Distemper.
Zolang er nog antilichamen aanwezig zijn is de kans heel groot dat een vaccinatie niet aan zal slaan. Daarom wordt als uitgangspunt vooral gekeken naar de waarde van de Parvo. Parvo komt immers nog steeds voor, Distemper minder en infectieuze Hepatitis heel zeldzaam. Het is dus vooral belangrijk dat de hond wel beschermd is tegen Parvo dus wanneer die op 0 of 1 staat is vaccineren aan te bevelen.

De tests werken met kleuren in grijsgradaties. Hoe donkerder het rondje kleurt, hoe meer antilichamen de hond heeft. Dus bij heel licht grijs heeft de hond minder antistoffen dan wanneer het rondje tegen het zwarte aanloopt. Maar heel belangrijk is dat ze antilichamen hebben of niet. Dus positief is positief en bij een positieve titer hoeft er niet gevaccineerd te worden! Nu lijkt dit heel simpel maar het donkere kleurtje op de ene strip kan een heel andere waarde hebben dan hetzelfde lijkende donkere kleurtje op een andere strip. Vergelijken is dus niet van toepassing want is appels met peren. Het uitgangspunt is de controlestip en die kan van kleur verschillen.
Daarom is het belangrijk dat een arts bekend is met hoe zo'n strip moet worden afgelezen en dat krijgt men vooral door kennis en ervaring. Bij de test zit ook een kleurenstrip waarnaast de het stripje van de titerbepaling kan worden gelegd waardoor de waardes eenvoudig af te lezen zijn. Tegenwoordig wordt hier zelfs speciaal ontwikkelde software voor gebruikt. Zorg er altijd voor dat je het stripje meekrijgt en de waardes in het paspoort staan vermeld, voorzien van een einddatum, handtekening en stempel van de dierenarts. Dan alleen is het geldig.

De interpretatie

Het interpreteren van de VacciCheck is vooral iets wat door kennis en ervaring vergaard kan worden. Uitslagen van pups dienen heel anders geïnterpreteerd te

worden dan van volwassen honden. Allereerst natuurlijk de uitslag van de VacciCheck maar daarnaast zijn er meer factoren die een rol kunnen spelen zoals de leeftijd en de vaccinaties welke reeds gegeven zijn. Wanneer de uitslagen op 1 strip sterk verschillen dan kunnen zulke zaken nog een belangrijkere rol spelen. Daarom kunnen interpretaties onderling ook wel eens verschillen maar wanneer je de dierenarts vraagt waarom hij/zij tot deze interpretatie is gekomen dan krijg je daar meer duidelijkheid en inzicht over. Mocht je toch twijfels hebben over een interpretatie dan kun je altijd overleggen om de uitslag ook te laten beoordelen aan een andere dierenarts alvorens eventueel gelijk te vaccineren. Want tevergeefs vaccineren zou natuurlijk zonde zijn en doet het nut van het titeren teniet.

Waar in mijn regio kan ik een VacciCheck laten doen?

De lijst die wij, het beheer van Titeren met VacciCheck, hanteren is een lijst van praktijken waarvan wij weten dat die titeren volgens de laatste richtlijnen en waarvan we het bewijs ook echt hebben gezien en/of die zijn opgeleid of bijgeschoold volgens de laatste richtlijnen waardoor hun kennis up-to-date is.
https://www.google.com/maps/d/u/0/viewer?mid=15nzDW3p80LkT0DrplY5iZKqV_i8&hl=nl&ll=51.31631491863736%2C5.722719241992195&z=7

Op de website van de leverancier van de VacciCheck (https://www.nmlhealth.com/VacciCheck) staat een opsomming van artsen/klinieken die de VacciCheck bij NML health afnemen.
Let op: hier staan alleen de adressen die rechtstreeks bij NML health VacciCheck afnemen. VacciCheck is echter ook via diverse veterinaire groothandels te verkrijgen en dan worden ze dus niet automatisch op deze lijst vermeld. Van de adressen die op deze lijst staan betekent dus niet dat ze ook regelmatig titeren en/of volgens de laatste richtlijnen werken. Je zou ook kunnen kijken of je een aantal honden bij elkaar kunt krijgen en dan een dierenarts vragen om op locatie te laten komen.

Noot:

Dit document is puur opgesteld ter informatie waar op eigen verantwoording en risico gebruik van gemaakt kan worden. Daarom kan er nooit iemand aansprakelijk gesteld worden op de inhoud hiervan.
HV/10.05.2017